

ayırpı nehri geçmiş ve Eriha'ya dönmüştür (II. Krallar, 2/1-18). Burada peygamberlik görevine başlayan Elişa çeşitli mucizeler göstermiştir. Eriha'daki insanlar kendisine şehrin suyunun araziye sula-maya ve bol mahsul elde etmeye elverişli olmadığını söyleyince içinde tuz olan bir kap istemiş, bu tuzuların kaynağına atarak suları kullanışlı hale getirmiş (II. Krallar, 2/19-22). Daha sonra Beyt-El'e giderken yolda çocuklar kendisiyle alay edince rabbin ismiyle onlara lânet etmiş, bunun üzerine ormandan çıkan iki ayı bu çocuklardan kırk ikisini parçalamıştır (II. Krallar, 2/23-25). Elişa'nın başka bir mucizesi de İsrail ve Yahuda krallarıyla Edom kralı, Moab kralına karşı birlikte sefere çıktıklarında gerçekleşmiştir. Edom çölünde susuz kalan halkın Peygamber Elişa'ya başvurması üzerine rabbin emriyle vadide açtıkları çukurlar su ile dolmuştur (II. Krallar, 3/1-20).

Kitâb-ı Mukaddes'teki başka bir anekdota göre, kocası ölen ve borcunu ödeyemeyen fakir bir kadına yardımda bulunan Elişa onun bir sürümlük zeytin yağını o kadar çoğaltmış ki komşulardan alınan kaplar dolmuş, kadın bu zeytin yağı ile borcunu ödemiş gibi geri kalanla da geçimini sürdürmüştür (II. Krallar, 4/1-7).

Hakkında Kitâb-ı Mukaddes'te yer alan diğer mâlumata göre Peygamber Elişa çocuğu olmayan yaşlı bir kadın için dua etmiş ve kadının çocuğu olmuş, daha sonra ölen bu çocuk Elişa tarafından yeniden hayata döndürülmüştür (II. Krallar, 4/8-37). Gilgal'de zehirli bir yemeğin zehirini yok etmiş ve az bir yemekle pek çok insanı doyurmuştur (II. Krallar, 4/38-44). Cüzzamlı bir hastayı sağlığına kavuşturmuş (II. Krallar, 5/8-14), ırmağa düşen bir baltanın tekrar su yüzüne çıkmasını sağlamış (II. Krallar, 6/1-7), İsrail kralına, düşmanları olan Suriyeliler'in niyet ve manevralarını haber vermiş (II. Krallar, 6/8-12), düşman atlıları ve cenk arabalarıyla kuşatılan Elişa, hizmetçisine Tanrı'nın kendilerini daha çok ateş atı ve arabası ile koruduğunu göstermiştir (II. Krallar, 6/13-17). Suriye ordusunun Sâmiriye'yi kuşatması üzerine başlayan kitlekırım müdahalesiyle sona ermiş (II. Krallar, 6/24-7/20), Suriye kralına öleceğini bildirmiş (II. Krallar, 8/7-15), İsrail Kralı Ahab ve maiyetinin yok olacağını haber vermiş (II. Krallar, 9/1-10/36), Suriyeliler'e karşı kaza-

nılan üç zaferi daha önceden bildirmiş (II. Krallar, 13/14-19). Öldürülüp Elişa'nın kabrine atılan bir adam onun kemiklerine temas edince dirilmiştir (II. Krallar, 13/21).

Peygamber Elişa İsrail Kralı Yoaş zamanında hastalanmış ve vefat etmiştir (II. Krallar, 13/14, 20).

BİBLİYOGRAFYA :

Taberî, *Câmi' u'l-beyân* (Bulak), VII, 261-262; Sa'lebi, *"Ara" isü'l-mecâlis*, s. 197-199; Kurtubî, *el-Câmi'*, VII, 32-33; Âlûsî, *Rahu'l-me'ânî*, VII, 214; J. Horowitz, *Koranische Untersuchungen*, Leipzig 1926, s. 152; Elmallı, *Hak Dini*, III, 19173; Mustafavî, *et-Tahtîkî*, I, 117-119; E. Mangelot, "Élisée", *DB*, II/2, s. 1690-1696; M. Seligsohn, "Elyesa", *IA*, IV, 239-240; M. Seligsohn — G. Vajda, "Alisa", *El'* (Fr.), I, 416; S. Szikszai, "Elisha", *IDB*, II, 91-92; Y. M. Grintz — H. Z. Hirschberg, "Elisa", *EJd.*, VI, 665-667; "Élissée", *NDB*, s. 225.



ÖMER FARUK HARMAN

EMÂLÎ

(الأمالي)

Bir âlimin talebelerine hadisleri veya başka bilgileri yazdırmasıyla meydana gelen eser türü.

Emâlî *imlâ* (veya *ümlîye*) kelimesinin çoğuludur. Muhaddisler, müfessirler, fâkihler, Arap dili ve edebiyatı âlimleriyle diğer bazı âlimler, rivayetiyle meşgul oldukları bilgileri talebelerine çok defa ezberlerinden, bazan da kitaplarından kendilerine kadar gelen senedleriyle birlikte yazdırmışlardır. Hadis kitapları müsnedlerde râvi adlarına, sünen ve câmi'lerde konularına göre tasnif edildiği halde emâlîlerde genellikle böyle bir sıra

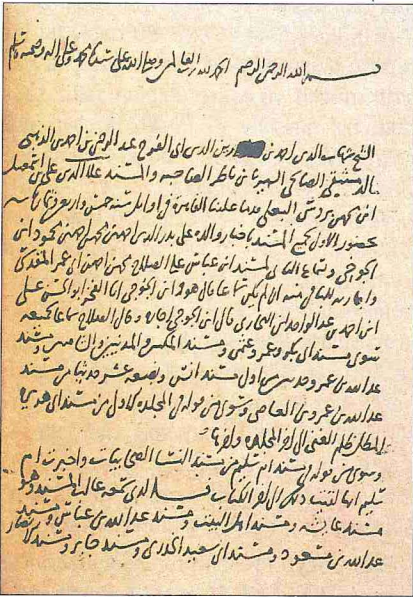
gözetilmemiş, hocanın hadis imlâ ettiği sırada yazdığı hadislerin kaydedilmesiyle emâlîler meydana gelmiştir. Buna örnek olarak Hüseyin b. İsmâil el-Mehâmilî'nin, konuları arasında ilgi bulunmayan 533 hadisten meydana gelmiş *el-Emâlî'si* zikredilebilir. Bunun yanında Ebû'l-Kâsım İbn Asâkir'in 400'den fazla mecliste yazdığı emâlîsinin her bir meclisinin belli bir konuya ait olduğu anlaşılmaktadır (Kettânî, s. 339-340). Bu meclislerden ikisi *Meclisân min mecâlisi'l-hâfız İbn 'Asâkir fi mescidi Dımaşk* adıyla yayımlanmıştır (nşr. Muhammed Mutî' el-Hâfız, Dımaşk 1403/1983).

Kâtib Çelebi, Şâfiî âlimlerinin bu alanda meydana getirdikleri eserlere "ta'lik" adını verdiklerini söylemektedir. Emâlîlerin yazıldığı her bir derse "meclis" (çoğulu *meclâlis*) dendiği için bazı emâlîler "meclâlis" veya "mücâlese" (çoğulu *mücâlesât*) yahut "nevâdir" adıyla da anılmıştır (emâlîlerin yazdırılışı hakkında bilgi için bk. *İMLÂ*).

İmlâ hadis ilminin öğretim metotlarından biri olduğu ve hadis hâfızları özellikle salı ve cuma günleri mescidlerde hadis yazdırmağı âdet edindikleri için bu meclislerde meydana getirilen emâlîler diğer ilimlerle kıyaslanamayacak kadar çoktur. Devlet büyüklerinin fırsat buldukça hadis imlâ meclislerine katılması veya bizzat kendilerinin hadis imlâ etmesi de bu meclislerin önemini arttırmıştır. Bu hususta örnek olarak Selçuklu veziri Nizâmülmülk'ün (ö. 485/1092) hadis ilmindeki üstün yeri ve hadise dair iki emâlîsi zikredilebilir. İsfahan, Rey, Merv, Nişâbur ve Bağdat'ta hadis rivayet eden Nizâmülmülk ayrıca

Ebû Ahmed el-Assâlî'nin *Cüz' fihî selâse meclâlis ve meclisân aharân* adlı emâlîsinin ilk ve son sayfaları (Köprülü Ktp., nr. 252/5, vr. 43ⁿ, 50ⁿ)





İbn Hacer el-Askalânî'nin *el-Emâlî'l-Mışriyye el-Baybarsiyye* adlı eserinin ilk sayfası (Millet Ktp., Feyzullah Efendi, nr. 265)

muhtelif şehirlerde imlâ meclisleri de düzenlemiştir. Bunlardan, 3 Muharrem 480 (10 Nisan 1087) tarihinde Bağdat'ta Nizâmiye Medresesi'nde yazdığı on iki hadisle aynı yıl 8 Safer (15 Mayıs) günü yine Bağdat'ta Câmiü'l-Mehdî'de yazdığı on iki hadis günümüze ulaşmıştır (Abdülhâdî Rızâ, V, 360-378).

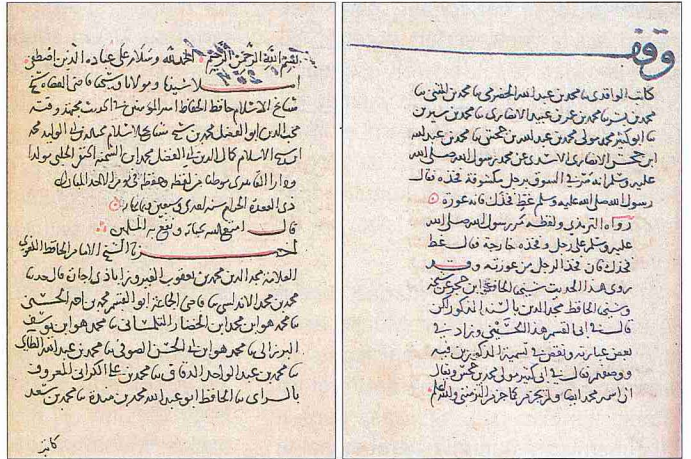
İlk emâlîyi kimin telif ettiği kesin olarak belli olmamakla beraber bilinen en eski emâlîler Leys b. Sa'd'ın (ö. 175/791) *Meclis min fevâ'id* (nşr. Muhammed b. Rızk b. Tarhûnî, Riyad 1407/1987), İmâm Ebû Yûsuf'un *el-Emâlî* (Sezgin, GAS, I, 421), Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî'nin *Cüz' mine'l-emâlî* (Haydarâbâd 1360) ve Ahmed b. Habîb eş-Şücâî'nin 184 (800) yılında yazdığı *Cüz' mine'l-emâlî* (Dârü'l-kütübî'z-Zâhiriyye, Mecmua, nr. 62-5, vr. 44^a-49^b) adlı eserleridir. Abdürrezzâk es-San'ânî'nin (ö. 211/826-27) *el-Emâlî fi âşâri's-şahâbe*'si de ilk emâlîlerden sayılmalıdır. Hz. Hüseyin'in torunlarından olan Ahmed b. İsâ b. Zeyd'in (ö. 247/861) emâlîsi, Zeydî âlimlerinden Ahmed Ali Müeyyed tarafından *Re'bü's-şad'* adıyla üç cilt halinde neşredilmiştir (Beyrut 1410/1990). Hadis ilminde meydana getirilen diğer emâlîler arasında şu eserler zikredilebilir: Hüseyin b. İsmâil el-Mehâmilî (ö. 330/941), *el-Emâlî* (*el-Eczâ'ül-Mehâmilîyyât*) (nşr. İbrâhim İbrâhim el-Kaysî, Amman 1412/1991); Ebû Bekir Ahmed b. Mervân ed-Dineve-

rî, *el-Mücâlese* (Millet Ktp., Feyzullah Efendi, nr. 504, 176 varak); İbnü'l-Bâgandî, *Emâlî fi'l-âdiş* (*el-Hizânetü't-Teymûriyye*, Hadis, nr. 150, 34 varak); Ebû Amr İbnü's-Semmâk, *el-Emâlî* (Dârü'l-kütübî'z-Zâhiriyye, Mecmua, nr. 89/7, vr. 99^a-120^a, 192^a-203^b); Ebû Ahmed el-Assâl, *Cüz' fihi şelâse ve meclîsin âûharân* (Köprülü Ktp., nr. 252, vr. 43^a-50^b, 120^a-143^b). Ayrıca tertip ettiği imlâ meclisleriyle meşhur olan Ebû Zekeriyâ İbn Mende'nin, dört meclisi Köprülü Kütüphanesi'nde bulunan (nr. 252, vr. 28^a-31^b, 98^b-101^b) *el-Emâlî*, 1000'den fazla mecliste talebelerine vaaz ve nasihatla ilgili hususlarda imlâda bulunduğu belirtilen Furâvî'nin *el-Mecâlîs* (Köprülü Ktp., nr. 252, vr. 1^a-9^a, 18^a-25^b, 67^a-68^a, 85^b-86^b), Hanefî fakihî Ebü'l-Fazl İbnü's-Şihne'nin yetmiş meclisten meydana gelen *el-Emâlî'l-Muhibbiyye* (eserin on üç cüzü için bk. Millet Ktp., Feyzullah Efendi, nr. 264, vr. 1-120), zamanında imlâ geleneğini yeniden canlandıran ve 1150 mecliste çeşitli emâlîler yazdıran İbn Hacer el-Askalânî'nin Kahire'deki Baybarsiyye Medresesi'nde imlâ ettiği *el-Emâlî'l-Mışriyye el-Baybarsiyye* (Köprülü Ktp., nr. 251, 216 varak; Millet Ktp., Feyzullah Efendi, nr. 265, 273 varak) adlı eserleri sayılabilir. Köprülü Kütüphanesi'nde 252 numaralı mecmuada bulunan muhtelif hadis âlimlerine ait ondan fazla emâlî'nin C. Brockelmann'ın ve F. Sezgin'in eserlerinde zikredilmediği anlaşılmaktadır.

II. (VIII.) yüzyıldan X. (XVI.) yüzyıla kadar çeşitli ilimlerde birçok emâlî telif edilmiştir. Muhaddislerden sonra en çok emâlî yazdıranların Arap dili ve edebiyatı, özellikle de lugat âlimleri olduğu anlaşılmaktadır. Bu âlimler eserlerinde lugat ve nahiv konularını esas almakla beraber imlâ esnasında belli bir konuya

bağlı kalmamışlar, âyet ve hadislerin tefsirine, tanınmış Arap hakîm, hatip ve şairlerinin hikmetli söz ve şiirlerine, lafize ve nüktelere de yer vermişlerdir. Ayrıca öğrencilerin çeşitli sorularını cevaplandırmaları, yazdırdıkları hususları şerh etmeleri bu meclislerin cazibesini daha da arttırmıştır. Bu eserler arasında Sa'leb'in (ö. 291/904) *el-Mecâlîs*'i (nşr. Abdüsselâm Muhammed Hârûn, I-II, Kahire 1401/1980), Ebû Ali el-Kâfî'nin *el-Emâlî*'si (Kahire 1324/1906), Ebû Abdullah Muhammed b. Abbas el-Yezîdî'nin *el-Emâlî*'si (Haydarâbâd 1368), büyük lugat hâfizlarından İbn Düreyd ile Ebû Muhammed el-Enbârî ve oğlu Ebû Bekir İbnü'l-Enbârî'nin emâlîleri, ayrıca Zeccâcî'nin *el-Emâlî*'si (nşr. Abdüsselâm Hârûn, Beyrut 1407/1987) ve İbnü's-Şecerî'nin *el-Emâlî*'si (Haydarâbâd 1349/1930) en tanınmış olanlardır. İbnü's-Şecerî'den sonra Arap edebiyatı sahasında imlâ meclisleri devam etmemekle beraber Cemâleddin İbnü'l-Hâcib'in *el-Emâlî*'sinin (nşr. Fahr Sâlih Süleyman Kadâre, I-II, Beyrut 1989) birçok konusu da dile dairdir (Arap edebiyatında meydana getirilen yirmi dört emâlî ile elli nevâdir hakkında bilgi için bk. Sezgin, II, 83-89).

Fıkıh konusunda da birçok emâlî kaleme alınmıştır. Bu alanda İmâm Ebû Yûsuf başta olmak üzere (*Keşfü'z-zunûn*, I, 164) İmâm Muhammed, Hasan b. Ziyâd el-Lü'lûî, İmâm Şâfiî, Şemsüleimme es-Serahsî, Sadrü'lislâm Ebû'l-Yûsuf el-Pezdevî, Kâdîhan ve Ebû'l-Ferec Abdurrahman b. Ahmed Zâz es-Serahsî gibi âlimlerin emâlîleri bulunmaktadır. Şerîf el-Murtazâ'nın tefsir, hadis, kelâm ve edebiyata dair seksen meclisten meydana gelen ve *Emâlî'l-Murtazâ* diye tanınan *Ğurerü'l-fevâ'id ve dürerü'l-kalâ'id*' adlı eseri de meşhur emâlîlerden



Ebû'l-fazl İbnü's-Şihne'nin *el-Emâlî'l-Muhibbiyye* adlı eserinin ilk iki sayfası (Millet Ktp., Feyzullah Efendi, nr. 264)

birdir. Kelâm ilminde bu türde en meşhur eser ise Ali b. Osman el-Üşî'nin medreselerde okutulan altmış altı beyitlik manzum *el-Emâlî**'sidir.

BİBLİYOGRAFYA :

İbnü'n-Nedîm, *el-Fihrist* (Teceddüd), s. 258; Zeccâcî, *Emâlî'z-Zeccâcî* (nşr. Abdüsselâm M. Hârûn), Beyrut 1407/1987, nâşirin mukaddimesi, s. 14-16; Zehebî, *A'lamü'n-nübelâ*, XIX, 154-155; Süyûtî, *el-Müzhir*, II, 313-314; Keşfü'z-zunûn, I, 161-166; İzzâhu'l-meknûn, I, 123-124; Kettânî, *er-Risâletü'l-müstetrafe* (Özbek), s. 339-352; Mübarekfürî, *Mukaddimetü Tuhfeti'l-Ahvezi* (nşr. Abdurrahman M. Osman), Kahire 1386/1967, I, 100-102; Tayyib Okic, *Bazı Hadis Meseleleri Üzerinde Tetkikler*, İstanbul 1959, s. 102-104; Sezgin, *GAS*, I, 96, 421, 520; II, 83-89; Zirikî, *el-A'lam* (Fethullah), VI, 330; Ramazan Şeşen v.dğr., *Fihristü mahtûâtî Mektebeti Köprülü*, İstanbul 1406/1986, I, 134-139; Abdülhâdî Rızâ, "Emâlî Nizâmülmülk el-vezîri's-Selcûkî fi'l-hadis", *MMMA* (Kahire), V (1959), s. 349-378; Ömer ed-Dekkâk, "Kütübü'l-Emâlî ve hareketü't-te'lif 'inde'l-'Arab", *Âdiyâtü'l-Haleb*, II, Halep 1976, s. 70-85; Abdurrahman Abdullah eş-Şeyh, "Kütübü'l-Emâlî ve'l-mecâlis ve'l-muâharât", *Âlemü'l-kütüb*, V/2, Riyâd 1984, s. 306-314.



M. YAŞAR KANDEMİR

el-EMÂLÎ

(bk. GURERÜ'1-FEVÂİD
ve DÜRERÜ'1-KALÂİD).

el-EMÂLÎ

(الأمالي)

Ebû Ali el-Kâfî'nin

(ö. 356/967)

dil ve edebiyata dair eseri.

Endülüs'te 330-350 (941-961) yılları arasında kaleme alınmıştır. Ebû Ali mukaddimedede eseri hakkında bilgi verirken çeşitli konulara dair bilgileri (ahbâr), şairleri, atasözlerini (emsâl) ve garîb kelimeleri (nevâdir) derlediğini; garîb kelimeleri açıklayarak, şairleri seçerek, bilgileri ise içlice tetkik ederek eserine aldığı söylemektedir. Bunun yanında *garîbü'l-Kur'ân** ve Hz. Peygamber'in hadisleriyle ilgili bazı konulara da yer verdiğini, ibdâl ve itbâ gibi konuları kimseyle ele almadığı şekilde işlediğini belirtmektedir.

el-Emâlî'de konular "matlab" başlığı ile birbirinden ayrılmıştır. Müellif eserini, ezberindeki bilgileri öğrencilerine yazdırmak suretiyle meydana getirdiği için kitabın konuları belli bir esasa göre sıralanmamıştır. Bununla beraber nakle-

dilen bilgilerin kimlerden alındığı belirtilmiştir.

Eserde kelimelerin morfolojik yapısı, harflerinin dizilişi ve bunların anlamı ilişkisi ele alınmakta, bu konularda değişik Arap lehçeleri hakkında geniş bilgi verilmektedir. Bu arada çok sayıda atasözü nakledildiği gibi çeşitli edebî üslûplara temas edilerek bunlar arasındaki farklar belirtilmektedir. Eserde, halife meclislerinde veya emirlerin huzurunda yapılan edebî sohbet ve hitabelerle diğer konulara geniş yer ayrılmıştır. Bunların çoğunun Emevîler'le ilgili olması devrin kültür hayatına ışık tutmakta ve Emevî tarihi bakımından esere ayrı bir değer kazandırmaktadır. *el-Emâlî*'de çok sayıda hadis ve sahâbe sözünün açıklaması bulunmaktadır. Ancak diğer edebiyat kitaplarında olduğu gibi bu eserde de rivayet edilen hadis ve haberlerin ihtiyatla karşılanması gerekir; zira bunların sahihleri yanında zayıf ve uydurma olanları da vardır. Arap edebiyatı ve kültürünün bir ansiklopedisi mahiyetindeki eserde genel olarak işaret edilen bu konuların dışında daha birçok konu yer almaktadır.

İbnü'l-Kiftî, telif edildiği çağdan itibaren büyük bir şöhrete kavuşan *el-Emâlî*'nin, konusunda yazılmış kitapların en mükemmeli ve en faydalısı olduğunu söylemektedir. İbn Haldûn da hocalarının, edebî bilgilere dair İbn Kuteybe'nin *Edebü'l-kâtib*'i, Müberred'in *el-Kâmil*'i, Câhiz'in *el-Beyân ve't-tebyîn*'i ile Ebû Ali el-Kâfî'nin *en-Nevâdir*'i (*el-Emâlî*) olmak üzere dört temel eser kabul ettiklerini, diğerlerinin bunlara tâbi olduğunu söylediklerini nakletmektedir. *el-Emâlî*'deki metinler ve açıklamaları ile garîb kelimeler ve anlaşılması zor ifadeler için yapılan izahlar, manzum ve mensur metinlerin seçiminde gösterilen başarı, Ebû Ali'nin edebî zevk bakımından benzeri az bulunan dilcilerden biri olduğunu gösterir.

Başta İstanbul kütüphaneleri olmak üzere Avrupa'nın çeşitli merkezlerinde ve Kahire kütüphanelerinde çok sayıda yazma nüshası bulunan (bk. Brockelmann, *GAL Suppl.*, I, 202) *el-Emâlî* ilk defa Bulak'ta iki cilt halinde basılmıştır (1324). F. Krenkow ve A. Bevan, eserde şairleri nakledilen şairlerin adlarıyla bu şairlerin kafiye fihristini hazırlayarak neşretmişlerdir (Leiden 1913). *el-Emâlî*'nin ikinci baskısı Muhammed Abdülcevâd el-As-

maî'nin tashih ve notlarıyla yapılmıştır (I-IV, Kahire 1344/1926). Bu baskı iki kiptan oluşmaktadır. Birinci kitapta nâşirin müellif ve esere dair on sekiz sayfalık bir girişle *el-Emâlî* iki ayrı cilt halinde yer almaktadır. İkinci kitapta ise yine Ebû Ali el-Kâfî'ye ait *Zeylü'l-Emâlî ve'n-nevâdir* ile Vezir Ebû Ubeyd el-Bekrî'nin (ö. 487/1094) *et-Tenbîh 'alâ evhâmi Ebî 'Alî fi Emâlîhi* adlı eseri bulunmaktadır. Bekrî'nin *el-Emâlî*'deki hatalarla ilgili olan bu eseri daha önce Antuvan Sâlihânî el-Yesûfe tarafından neşre hazırlanmakla birlikte ayrıca basılmayıp *el-Emâlî*'nin son cildi olarak yayımlanmıştır. Eserin sonunda Muhammed Abdülcevâd el-Asmaî'nin hazırladığı muhtelif indeksler bulunmaktadır.

Ebû Ubeyd el-Bekrî'nin eser üzerinde ayrıca *el-Le'âlî fi şerhi'l-Emâlî* adlı bir şerhi de vardır. Bu şerh Abdülazîz el-Meymenî'nin tahkikiyle ve *Simtû'l-Le'âlî fi şerhi Emâlî'l-Kâfî* adıyla yayımlanmıştır (Kahire 1354). Ömer Dekkâk eserden seçtiği bazı metinleri *Şüzürü'l-Emâlî* adıyla neşretmiştir (Dımaşk 1411/1991). *el-Emâlî* üzerine Endülüs âlimleri tarafından yapıldığı kaydedilen şerh ve muhtasar tarzındaki çalışmaların hiçbirini günümüze kadar gelmemiştir (Vadgîrî, s. 264-272).

BİBLİYOGRAFYA :

Ebû Ali el-Kâfî, *el-Emâlî*, I-IV (nşr. M. Abdülcevâd el-Asmaî), Kahire 1344/1926 — Beyrut, ts. (Dârü'l-Kütübü'l-ilmîyye), nâşirin mukaddimesi, s. t-h.; İbnü'l-Kiftî, *İnbâhü'r-ruvâi*, I, 240-241; İbn Haldûn, *Mukaddime*, III, 1277-1278; Serkis, *Mu'cem*, II, 1489-1490; Brockelmann, *GAL*, I, 139; *Suppl.*, I, 202-203; İzzet Hasan, *el-Mektebetü'l-'Arabîyye*, Dımaşk 1390/1970, s. 266-269; İzzeddin İsmâil, *el-Meşâdirü'l-edebîyye ve'l-ıugaviyye fi't-türâşî'l-'Arabî*, Beyrut 1976, s. 215-221; Ömer ed-Dekkâk, *Ebû 'Alî el-Kâfî ve menhecüh fi'l-bahş ve't-te'tif*, Halep 1977, s. 168-206; a.mlf., *Şüzürü'l-Emâlî*, Dımaşk 1411/1991, s. 33-52; a.mlf., *Meşâdirü't-türâşî'l-'Arabî fi'l-ıuga ve'l-me'âcim ve'l-edeb ve't-terâcim*, Beyrut, ts. (Dârü's-Şarki'l-'Arabî), s. 110-114; a.mlf., "Ebû 'Alî el-Kâfî ve kitâbühü'l-Emâlî", *MMLADm*, XL/3 (1969), s. 527-537; Abdülalî el-Vadgîrî, *Ebû 'Alî el-Kâfî ve eşeruh fi'd-dirâsâti'l-ıugaviyye ve'l-edebîyye b'l-Endelüs*, Mağrib 1403/1983, s. 213-276; *Ma'a'l-Mektebe*, s. 239-240; Mustafa eş-Şek'a, *Menâhicü't-te'tif 'inde'l-'ulemâ' l-'Arab*, Beyrut 1991, s. 361-367; Abdülvehhâb Hamûde, "Emâlî'l-Kâfî", *ME*, XXV/2 (1954), s. 193-197; Jaakko Hämeen-Anttila, "Lexical Ibdâl (al-Qâfî and his al-Amâlî)", *SO*, LXXI (1993), s. 53-55; Moh. Ben Cheneb, "Kâfî", *IA*, VI, 133; R. Sellheim, "al-Kâfî", *EJ²* (İng.), IV, 501; Ahmed Kemâl Zekî, "Emâlî'l-Kâfî", *TI*, Kahire, ts., V, 51-60.



HÜSEYİN ELMALI